

Siddhartha Mukherjee, genetista oncòleg; premi Pulitzer de no-ficció

VÍCTOR-M. AMELA

IMA SANCHIS

LLUÍS AMIGUET

Tinc prou anys per ser molt selectiu amb el meu temps. Vaig néixer a l'Índia, però ensenyo Medicina a Colúmbia i aprenc a tot arreu. La meva família pateix esquizofrènia congènita, però no sé si m'atreuria a eliminar-la, per això vaig escriure 'El gen: una història íntima'. Disserto a la Pedrera de Barcelona

“Si eliminem l'esquizofrènia no liquidarem també el geni?”

KIM MANRESA

Canviaria els gens de les seves filles per evitar-los l'esquizofrènia?

Esclar que ho he pensat. Tots ens hauríem d'estar plantejant preguntes així, perquè necessitem les respostes no d'aquí un segle ni una dècada, sinó ara mateix.

Per què tanta urgència?

Perquè la genètica va més de pressa que la nostra capacitat d'assimilar-la. Abans-d'ahir es va canviar el gen defectuós del Huntington en un cobai al laboratori.

Una malaltia horrorosa.

Que només depèn d'un gen. Jo mateix curo càncers cada dia modificant gens.

On és el dilema moral?

Quan curem amb teràpia gènica en un sol pacient sense canviar tot el genoma humà no hi ha cap dubte ètic. El que fins ara havíem pactat els genetistes és no modificar gens de cèl·lules mare ni d'esperma ni d'òvuls ni embrions.

Per què?

Perquè llavors estem canviant el futur de la humanitat sencera. Estem reescrivint el nostre destí com a espècie. Fins ara, els genetistes havíem acceptat canviar la genètica somàtica, la d'un sol cos, però ens havíem vetat canviar la

germinal, perquè amb ella pot canviar tota l'espècie humana.

Què hi ha de dolent en alliberar els nostres descendents del càncer?

A vostè li falta humilitat.

...?

Cal tenir humilitat i vertigen davant el que estem plantejant: modificar, reescriure el genoma humà. És el que ens fa persones: vostè el modificaria sense més ni més?

Però ja existeix un acord sobre això.

Existia, perquè fa tres mesos que els genetistes i els experts ens tornem a plantejar modificar gens en la genètica germinal: esperma, òvuls, cèl·lules mare, embrions...

Quan sí i quan no?

El triangle que ens autoritzaria a reescriure el destí de la nostra espècie és, per començar, que la malaltia sigui molt dolorosa...

Quina no ho és?

Horriblement dolorosa. El càncer, per mi sens dubte; el Huntington, també; però...l'ansietat, la depressió?

Jo ho preguntaria als qui les pateixen.

Aquest és el problema: que cadascú té una resposta. I que avui ja no és una pregunta hipotètica. Podem llegir, analitzar, entendre, corregir i editar gens malalts.

La fi de les hipòtesis

Els nostres avis no podien decidir quants fills volien tenir ni quan; ni evitar-los malalties genètiques que avui es detecten amb tests rutinaris. El doctor Mukherjee cura cada dia càncers modificant gens. I ara els genetistes discuteixen si és legítim eliminar el càncer, però per sempre, així com altres malalties d'origen genètic. Mai la humanitat no havia tingut tant de poder, però tampoc tanta responsabilitat: ens atrevim ara a reescriure el nostre destí? I si podem canviar gens per curar-nos, per què no també per millorar-nos a nosaltres i els nostres fills? Però què és ser millor o pitjor? Les preguntes ja ens les fèiem, però abans eren hipotètiques. I ara ningú no les pot respondre per cadascú de nosaltres.

I els no malalts?

Aquesta és una altra condició: que la modificació de la teva descendència sigui una decisió lliure i personal i no imposada o induïda per cap Estat, moda o tendència...

Que la humanitat no acabi sent un batalló clònic de Barbies i Kens.

Que mantinguem la diversitat, perquè si no, la humanitat desapareixerà. Les espècies massa homogènies desapareixen.

Igual que les cultures purificades.

Perquè quan l'entorn canvia no compten amb individus amb característiques diferents de la mitjana per poder-se adaptar. Ha d'haver-hi persones de tot tipus per si són necessàries per perpetuar l'espècie en un moment donat.

Moisès, com altres líders, era un egòlatra esquizoide o el salvador del seu poble?

Per això li deia que estic molt segur d'eliminar el càncer del nostre patrimoni genètic, però no tant les malalties mentals. No ho sé. La veritat. I això que les he patides a casa.

Potser no pots eliminar-les sense liquidar també la singularitat del geni humà.

La majoria de les nostres característiques no depenen només d'un gen, com el Huntington, sinó de combinacions de gens, de canvis en l'entorn i de la sort. I aquesta és la tercera condició: que hi hagi una relació clara entre un gen o grup de gens i la malaltia. I que es pugui determinar.

Resulta complexíssim establir la relació entre gen, entorn, atzar, canvis...

Era impossible, però cada dia un nou descobriment ens va avisant que ja no ho és. Per això hem d'aprendre tots genètica ràpidament: no hi ha res més important per a un ésser humà.

Per què?

Perquè si no, uns altres decidiran el nostre futur i el dels nostres fills. Tots hem de participar en el debat genètic. Resulta que ja tenim *big data*; una capacitat de computació insospitada...

I en progressió geomètrica.

I ara estem donant significat al que era tan sols un codi, el genoma humà. Eren lletres i avui comencem a veure com es transformen en paraules al canviar l'entorn que es combinen amb frases que comencen a tenir sentit.

“Seràs ros” o “tindràs càncer”...

Combinades amb variacions en l'entorn a l'atzar, però cada vegada més escrutables; llegibles, editables per nosaltres... La humanitat pot reescriure's a si mateixa i reescriure com serà. Això em fa sentir vertigen i responsabilitat.

Si la seva família no hagués patit esquizofrènia, vostè tindria el mateix talent?

Suposo que ja sap que li contestaré que no ho sé. I tampoc no estic segur de què és talent. No hi ha una sola forma de ser intel·ligent.

Vol saber-ho? Canviaria la seva vida?

El problema o l'oportunitat que tots tindrem és decidir què fer. Com tots els humans. La nostra espècie es pot redissenyar a si mateixa i caldrà aprendre, debatre i decidir com. I no ens queda gaire temps.

LLUÍS AMIGUET

PLATÓ
20

PROPERA REHABILITACIÓ D'HABITATGES

NuvoBarcelona

www.nuvobarcelona.com